

בבית המשפט העליון

רע"א 84863-02-26

לפני: כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ

המבקשת: Wizz Air Malta Ltd.

נגד

המשיבה: רייטי העצמת זכויות צרכנים בע"מ

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
בתל אביב-יפו (השופטת א' קלמן ברום) מיום 29.12.2025
ברע"א 38540-11-25

בשם המבקשת: עו"ד אייל דורון; עו"ד ניקולס גיפס; עו"ד נועם שור

בשם המשיבה: עו"ד גונן לצטר

פסק-דין

לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת א' קלמן ברום) מיום 29.12.2025 ברע"א 38540-11-25, בגדרו התקבלה בקשת רשות ערעור שהגישה המשיבה על החלטת בית משפט השלום בהרצליה (הרשמת הבכירה ס' אוחנה) מיום 4.11.2025 בתאד"מ 72434-05-25. עניינה של הבקשה ביכולתו של תובע נמחה לאחד בכתב תביעה אחד עילות תביעה שונות כלפי נתבע אחד.

רקע עובדתי

1. ענייניו של ההליך דנן בתביעה שהוגשה במסלול דיון מהיר על-ידי המשיבה, חברה העוסקת במיצוי זכויות נוסעים בגין שיבושי טיסות, נגד המבקשת, מפעיל טיסה כמשמעותו בחוק שירותי תעופה (פיצוי וסיוע בשל ביטול טיסה או שינוי בתנאיה), התשע"ב-2012 (להלן: חוק שירותי תעופה). בתביעתה, עתרה המשיבה לפיצוי כספי ולפיצויים לדוגמה בסך כולל של כ-64,500 ₪ בגין 17 נוסעים שטיסותיהם בוטלו ואשר המחו לה את זכויותיהם. בבסיס התביעה ניצבת הטענה כי "הטעמים הביטחוניים", בגין בוטלו שמונה הטיסות מושא ההליך, אינם עולים כדי נסיבות מיוחדות המקימות את הפטור מפיצוי המעוגן בסעיף 6(ה)(1) לחוק שירותי תעופה.

2. המבקשת הגישה בקשה לסילוק התביעה על הסף. לטענתה, לא היה מקום לאגד בכתב תביעה אחד עילות הנוגעות לשמונה טיסות שונות בעלות מסכת עובדתית נפרדת, באופן העלול לסרב את בירור ההליך. עוד נטען, כי התצהיר שצורף לכתב התביעה מטעם מנהל המשיבה אינו מידיעה אישית ולפיכך אינו ממלא את דרישות הדין. בהחלטתו מיום 4.11.2025 נמנע בית משפט השלום מסילוק התביעה, אולם הורה למשיבה להגיש כתב תביעה מתוקן בשני היבטים: בהיבט התצהיר, משנקבע כי "אך ורק נוסע שטיסתו בוטלה מוסמך ליתן" התצהיר; ובהיבט איחוד העילות, משנקבע כי כתב התביעה במתכונתו הנוכחית יצריך בחינת "מסכת[ות] עובדתיות שונות". בהתאם, הורה בית משפט השלום על הגשת כתב תביעה נפרד ביחס לכל טיסה, בצירוף תצהיר אימות מטעם הנוסעים הרלוונטיים.

3. על החלטה זו הגישה המשיבה בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי, אשר דן בה כבערעור וקיבלו בפסק דינו מיום 29.12.2025. בית המשפט המחוזי נסמך על תקנה 24 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: התקנות) שעניינה איחוד עילות תביעה, ועל דברי ההסבר לה, וקבע כי שיקולי יעילות דיונית מצדיקים את בירור התביעה במאוחד, חרף היעדרה של חפיפה עובדתית מלאה בין הטיסות. זאת, לנוכח החפיפה בשאלה המשפטית ובוזהות בעלי הדין, ולרקע הקרבה והדמיון בסוגיות העובדתיות. אשר לתצהיר נקבע, כי תצהיר מנהל המשיבה, אשר פירט את העובדות הידועות לו אישית ואת אלו הידועות לו למיטב ידיעתו, ממלא את דרישות תקנות 79(א)(1) ו-178(א); וכי חיוב בתצהיר מטעם כל נוסע חוטא ללשון התקנות ומטיל נטל דיוני מכביד הנוגד את תכלית הדיון המהיר.

אשר על כן הורה בית המשפט המחוזי כי ההליך בבית משפט השלום יימשך על יסוד כתב התביעה המקורי והתצהיר שצורף לו, ללא צורך בתיקונים. מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי.

תמצית טענות הצדדים

4. לטענת המבקשת, פרשנותו של בית המשפט המחוזי לתקנה 24 לתקנות שגויה מיסודה, ויש בה כדי להשליך על ענף התעופה כולו ולגרום לה לעיוות דין ממשי, המצדיק התערבות ב"גלגול שלישי". לעמדתה, אין די בזהות טענת ההגנה המשפטית (קרי, הטעמים הביטחוניים) כדי להצדיק בירור מאוחד של העילות, מה גם שהמשיבה נעדרת מעמד לאיחוד עילות של ממחים שונים, הנשענות על מסכתות עובדתיות שונות,

רק מעצם היותה תובעת אחת. עוד נטען, כי השלמה עם פסק דינו של בית המשפט המחוזי, תאפשר למשיבה ולגופים כדוגמתה ליהנות מיתרונות הגשתה של תביעה קבוצתית, מבלי לשאת במחיר הדיוני והמהותי שנקבע בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: חוק תובענות ייצוגיות).

אשר לתצהיר, טוענת המבקשת כי בית המשפט המחוזי שגה עת התערב בהחלטת בית משפט השלום בעניין זה, משזו חוסה תחת צו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשס"ט-2009 (להלן: צו בתי המשפט). לגופם של דברים נטען, כי פסק הדין מכשיר פרקטיקה פסולה של צירוף תצהיר שאינו חושף גרסה עובדתית מאומתת של בעלי הידיעה האישית, בניגוד לתקנה 79(א)(1) המחייבת צירוף תצהיר "לאימות העובדות" עם הגשת התביעה במסלול הדיון המהיר. לפיכך, עותרת המבקשת לביטול פסק הדין ולהשבת החלטת בית משפט השלום על כנה.

5. מנגד, המשיבה סבורה כי דין בקשת רשות הערעור להידחות על הסף ולגופה. בפתח הדברים נטען כי הבקשה מגוללת טענות שלא בא זכרן בערכאות מטה, והיא מהווה מקצה שיפורים מובהק ופסול; וכי מרבית טענות המבקשת תיאורטיות ונעדרות אחיזה במציאות. לגופם של דברים נטען כי איחוד העילות אינו רק מותר בדין אלא מתחייב מתכליתו ומהגיונו: תקנה 24 מאפשרת לאחד בכתב תביעה אחד עילות שונות גם אם הן אינן חולקות אותה מסכת עובדתית, ובלבד שקיימת זהות בין בעלי הדין, כבענייננו. זאת, הן כדין מצוי, הן כדין רצוי, שכן האיחוד מקדם יעילות דיונית, ואף מקל על המבקשת עצמה בחוסכו ממנה ניהול שמונה הליכים נפרדים. עוד נטען כי משהמחו הנוסעים את זכויותיהם, הוחלפה זהות בעל הזכות, ולפיכך אין לקבל את ניסיון המבקשת לסייג את זכות המשיבה לאיחוד עילות נגד אותו נתבע; וכי הדמיון והחפיפה העובדתית בין נסיבות ביטול הטיסות רבים עד מאוד כך שלא תתעורר כל מורכבות עובדתית בבירור המאוחד.

אשר לתצהיר, נטען כי בדין הפך בית המשפט המחוזי את החלטת בית משפט השלום שכן תקנה 79(א) קובעת כי בעל דין חייב להגיש תצהיר מטעמו, ורשאי לצרף תצהיר של אדם אחר, ובענייננו – משהומחו לה זכויות התביעה – המשיבה היא-היא בעלת הדין. עוד נטען כי בהתאם לתקנה 178(א), אין תצהיר בעל דין טעון ידיעה אישית, ודי בהצהרה לפי מיטב ידיעתו או אמונתו, מה גם שמרבית העובדות נתונות לידיעת המשיבה עצמה משהמבקשת אישרה אותן בפניה במישרין.

6. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובתשובה לה, ובהתאם לסמכותי לפי תקנה 149(2)(ב) לתקנות, החלטתי לדון בבקשה כאילו ניתנה הרשות לערער והוגש ערעור על-פיה, משמצאתי כי היא מעוררת שאלות עקרוניות החורגות מעניינם של הצדדים, ובפרט משטרם נדרשה פסיקתו של בית משפט זה לפרשנותה של תקנה 24 בהקשרו של תובע נמחה מן הסוג שלפנינו (רע"א 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982)). עם זאת, אקדים אחרית לראשית ואציין כי לגישתי צדק בית המשפט המחוזי במסקנתו, ודין הערעור להידחות. משמצאתי לדון בערעור לגופו, תכונה מעתה המבקשת – "המערערת".

7. השאלות הדורשות הכרעה בענייננו הן שתיים: האם יש במעמדה של המשיבה כתובעת נמחית, כדי לגרוע מהאפשרות שהעניק מחוקק המשנה לאחד בכתב תביעה אחד מספר עילות תביעה כלפי אותו נתבע? והאם יש במעמדה זה כדי לשנות מהחובה שלפיה לכתב טענות כתובענה בדיון מהיר יצורף תצהיר מטעם בעל הדין?

8. בפתח הדברים יוזכר נדבך היסוד להליך: המשיבה הגישה את תביעתה מכוח זכויות שהמחו לה נוסעים שטיסותיהם בוטלו על-ידי המערערת; המחאה עליה חל חוק המחאת חיובים, התשכ"ט-1969. משהשתכללה המחאה, "התוצאה המידית של הסכם ההמחאה בין הממחה לנמחה היא שהזכות יוצאת מכלל נכסיו של הראשון ומצטרפת לאלה של האחרון" (ע"א 371/89 פורד נ' חיים שכטר חברה לבנין והשקעות בע"מ בפירוק, פ"ד מו(1) 149, 153 (1991)). הנמחה – הוא המשיבה – בא אפוא בנעלי הממחים, ורשאי הוא לתבוע מן החייבת לכאורה – היא המערערת – את קיום הזכות באופן עצמאי ובלתי תלוי בנוסעים הממחים (ראו: ע"א 7281/15 קופאס פיננס (ישראל) בע"מ נ' אגרוסקו חברה לייצוא חקלאי בע"מ, פסקה 30 (22.5.2018); ע"א 8299/10 בנק מזרחי טפחות בע"מ נ' חרושת מתכת בית השיטה (בהח) בע"מ, פסקה 24 (15.3.2015)). זו נקודת המוצא לדיון.

איחוד העילות

9. תקנה 24 לתקנות קובעת כך:

"תובע יאחד בכתב תביעה אחד את כל עילות התביעה כלפי נתבע בשל אותה מסכת עובדתית, ורשאי הוא לאחד

בכתב תביעה אחד גם עילות תביעה אחרות כלפי אותו נתבע, והכול בכפוף לסמכותו העניינית של בית המשפט.

התקנה מטילה על תובע חובה לאחד בכתב תביעה אחד עילות הנובעות מאותה מסכת עובדתית כלפי אותו נתבע, בלא שיקול דעת; ואילו איחודן של עילות אחרות בין אותם בעלי דין נותר נתון לשיקול דעתו. תכלית התקנה היא "לחתור ככל האפשר לכך שיצומצמו מספר ההליכים הנובעים מאותה עילת תביעה או המופנים כלפי אותו בעל דין" (דברי ההסבר לתקנות סדר הדין האזרחי התשע"ט-2018, 14 (להלן: דברי ההסבר); וראו גם: ע"א 642/21 ורקשטל נ' בנק לאומי לישראל בע"מ, פסקה 9 (29.6.2022); ובלשון אחרת – "חיסכון בהליכים נוספים ומניעה של הטרדת היריב פעם נוספת" (יעקב שקד סדר הדין האזרחי 149 (מהדורה רביעית, 2026)). בכך משקפת התקנה שינוי מן ההסדר הקודם שעוגן בתקנה 46(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: התקנות הישנות) שלפיו הייתה סוגיית איחוד העילות בכללותה נתונה לשיקול דעתו של התובע (רע"א 24363-12-25 פלג נ' כהן, פסקה 12 (11.3.2026); רע"א 21882-01-26 לוי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (22.2.2026)).

10. המשיבה אינה חולקת על כך שבענייננו אין העילות נובעות מאותה מסכת עובדתית הדוקה, שכן מדובר בשמונה טיסות שונות; על כן משליכה היא את עיקר יתרה על סיפת התקנה, המאפשרת איחוד "עילות תביעה אחרות כלפי אותו נתבע" (ההדגשה נוספה). המערערת טוענת מנגד, כי זכות זו שמורה לתובע 'אמיתי', ואין כוחה של תקנה 24 יפה כלפי המשיבה, שהיא לשיטתה "תובעת פורמלית" בלבד, הפועלת מכוח זכויות שהומחו לה.

דין טענת המערערת להידחות. אבאר תחילה מדוע לשון התקנה ותכליתה תומכות בבירור המאוחד – ובפרט בענייננו עת מדובר בתובע נמחה; לאחר מכן אעמוד על האתגר הדינוני הטמון באיחוד מסוג זה ועל ארגו הכלים שבידי בית המשפט להתמודד עמו; ולבסוף אדרש לטענת "המסלול העוקף" את חוק תובענות ייצוגיות.

11. לשון התקנה ברורה: היא מתירה לתובע לאחד "עילות תביעה אחרות כלפי אותו נתבע", ואינה מבחינה בין תובע "מקורי" לתובע נמחה. משבאה המשיבה בנעלי הנוסעים ובהתאם לדיני המחאת חיובים הפכה היא לבעלת זכות התביעה, חלה עליה הסיפה לתקנה ככתבה וכלשוונה. לאותה מסקנה ניתן להגיע אף בהתאם לתכלית התקנה שפורטה לעיל: ריכוז העילות בכתב תביעה אחד חוסך הליכים, מונע הטרדה חוזרת של היריב, ומאפשר בירור המחלוקת בין הצדדים בפני מותב אחד.

ויודגש. דברים אלה אמורים ביחס לתובע נמחה מקל וחומר: תובע יחיד עשוי לאחד עילות זרות זו לזו, בקניין, בנזיקין ובחוזים, שמקורן במסכתות עובדתיות שונות בתכלית; ואילו תובע נמחה מסוגה של המשיבה אוחז, על דרך הרגיל, בעילות שגם אם אינן נובעות מאותה מסכת עובדתית מדויקת, נקשרות זו לזו בזיקה בולטת. כך בדיוק במקרה שלפנינו, שבו עניינן של כלל העילות בביטול טיסות בידי אותה מערערת, על רקע אותה טענת פטור.

12. לאיחוד העילות עשויה להיות תועלת מיוחדת כאשר התובע הוא גוף מתמחה דוגמת המשיבה, בהיותו גוף המחזיק במידע רחב יותר על סוג התביעות בהן הוא מתמחה מאשר הצרכן הבודד; כך שריכוז זכויות התביעה בידיו ובירורן במאוחד עשוי לייעל את תהליך בירור הזכויות ואף להותיר מרחב פשרה רחב יותר (והשוו למנגנון המחאת זכויות לנאמן תביעות: ע"א 1148/21 רייס נ' גולדברגר, פסקה 30 (11.12.2022); ע"א 2840/21 גיטין נ' Deloitte, פסקה 21 (26.4.2022)).

13. לכך נוסף ממד צרכני. היקפם הכספי של פיצויים בגין פגיעה בזכויות נוסעים אינו מצדיק, פעמים רבות, ניהול הליך עצמאי, באופן המביא נוסעים לוותר על תביעה מוצדקת. חברות מסוגה של המשיבה מסייעות לגשר על מכשול זה, ואין במניעיהן הכלכליים כדי לגרוע מן הערך שבהנגשת יכולת התביעה ומיצוי הזכויות ל"אזרח הקטן" (ראו והשוו: רע"א 7064/17 ארד נ' מנקס אונליין טריידינג בע"מ, פסקה 14 (11.12.2018)). שימוש בסיפת תקנה 24 על-ידי תובע נמחה כגון המשיבה מקדם אפוא לא רק יעילות דיונית ומערכתית, אלא אף את התכלית הצרכנית שביסוד חוק שירותי תעופה. למעלה מן הדרוש אעיר, כי דווקא עמדת המערערת – המבקשת לחסום את האיחוד בפני התובע הנמחה – עלולה, הלכה למעשה, לצמצם את היקף התביעות הצרכניות הקטנות המוגשות נגדה, תוצאה המנוגדת לאותה תכלית עצמה.

14. לצד האמור, אין להתעלם מן האתגר הדיוני המובנה העשוי לקום מכוח היות התובע תובע-נמחה. בניגוד לצרכן הבודד, תובע נמחה כדוגמת חברה למיצוי זכויות מסוגל לאגור ולרכז עשרות ואף מאות עילות תביעה שונות כלפי אותו נתבע. איגוד עילות רחב תחת קורת גג דיונית אחת, עלול במקרים מסוימים להפוך הליך שנועד להיות פשוט ומהיר, לספינה דיונית כבדה הדורשת בירור עובדתי כבד ומסורבל. עם זאת, כפי שיובהר מיד, לרשות בית המשפט עומד ארגז כלים המאפשר לו להתמודד עם קושי זה.

15. כלי ראשון מצוי במגבלת סכום התביעה השמורה לדיון במסלול מהיר (תקנה 78(א)(1) לתקנות), מגבלה העשויה לתחום את מספר עילות התביעה שיאוחדו. גם כשאין מדובר בדיון במסלול מהיר, מגבלת העמודים החלה על כתבי טענות עשויה אף היא להוות תמריץ שלילי טבעי לאיחוד מלאכותי של עילות רבות מדי, שכן תובע יתקשה לשטוח את מלוא טענותיו – בפרט אם אלו נוגעות למסכתות עובדתיות שונות – במסגרת הצרה שהוקצתה לו (וראו: יששכר רוזן-צבי הרפורמה בסדר הדין האזרחי: מורה נבוכים 131 (מהדורה שלישית – דיגיטלית, 7.2025)).

16. כלי נוסף ומרכזי, הוא סמכותו הרחבה של בית המשפט להורות על אופן שמיעת הדיון והפרדתו בהתאם לנסיבות הקונקרטיות, לשם ייעול ההליך. סמכות זו מעוגנת בתקנה 76 לתקנות, שלשונה היא זו:

”בית המשפט רשאי בכל עת להורות על הפרדת הדיון ולדון תחילה בחלק מהמחלוקות, העילות או הסעדים, לצורך ייעול ההליך וככל שיראה לנכון”.

לשון התקנה הקנתה לבית המשפט סמכות רחבה במתכוון: ”רשאי בכל עת” ו”ככל שיראה לנכון”; והיא מקנה לבית המשפט גמישות מלאה לעצב את מתכונת הברור. כך כבר נפסק, ביחס לתקנה 48 לתקנות הישנות, שקדמה לתקנה 76 (וראו: דברי ההסבר, בעמ' 32), כי בהפעילו את סמכותו להפרדת הדיון בין עילות התביעה, על בית המשפט ”למצוא מסגרת דיונית אשר תהא הוגנת ויעילה כאחד. בהיבט היעילות, עליה להביא למיצוי מרבי של הזמן והמשאבים המושקעים בניהולו של ההליך על-ידי בית-המשפט ועל-ידי בעלי-הדין כאחד. בהיבט ההגינות, עליה להבטיח כי תשומרנה זכויותיהם המהותיות של בעלי-הדין, וכי יינתן להם יומם בבית-המשפט, במובן המהותי והמלא של מושג זה” (רע”א 2301/01 פז חברת נפט בע”מ נ’ רשקס, פ”ד נה(4) 245, 247 (2001); וראו גם רע”א 1494/16 חברה ישראלית למובילים בע”מ נ’ טרקס יונייטד קיום לימיטד, פסקה 12 (5.5.2016); אורי גורן סוגיות בסדר דין אזרחי 439 (כרכים א-ב, מהד' 13, 2020)).

17. הנה כי כן, אף אם יאחד תובע עילות רבות שמקורן אינו באותה מסכת עובדתית, באופן שיקשה על ברורן במאוחד, יוכל בית המשפט להורות על הפרדת הדיון באופן שירפא את הקושי תוך שמירה על זכויות הצדדים. כן נתונה לבית המשפט סמכות להורות בכל עת כי תביעה ”במסלול דיון מהיר תועבר למסלול דיון רגיל, אם מצא כי היא אינה מתאימה להתנהל בדיון מהיר” (תקנה 78(ג) לתקנות), וזאת בהתחשב במורכבות העובדות, הראיות והשאלות שבדין, מספר בעלי הדין, היקף העדויות והחקירות הצפויות, והשפעת

תוצאות התובענה על הציבור (דברי ההסבר, בעמ' 33). בכך מצוי מענה ישיר לחשש מפני הליך מהיר שהפך מורכב מכדי לנהלו בהתאם לתכליתו.

ויודגש: ההעברה למסלול רגיל היא סמכות שברשות, לא מסקנה מתחייבת, ודאי לא בענייננו. בית המשפט המחוזי קבע כי המדובר במסכתות עובדתיות דומות ובשאלה משפטית משותפת, ומשכך הבירור המאוחד מתבקש, ואין צורך להידרש לתקנה 78(ג) כלל. אף אין לפנינו תביעה כבדת-משקל, אלא צירוף תביעות צרכניות קטנות. הוצאת ההליך כולו מן המסלול עלולה דווקא לייקרו, להאריכו ולסרבלו, ולסכל את התכלית הצרכנית שבבסיסו.

18. אשר לטענה כי יש באיחוד עילות על-ידי חברה למיצוי זכויות כדי ליצור "מסלול עוקף" לחוק תובענות ייצוגיות, הרי שזו נעדרת בסיס ממשי. אין דומה בעל דין התובע את זכותו שלו לאחר שהעילות שאוחדו הומחו לו על-ידי בעלי זכות התביעה, לבעל דין המבקש לתבוע את זכותם של אחרים שלא ייפו את כוחו לכך (וראו הגדרת "תובענה ייצוגית" בסעיף 2 לחוק תובענות ייצוגיות); בקשה הדורשת מנגנוני בקרה ואיזון. גם אם יש מן המשותף לשני סוגי התובענות, בשיפור ההגנה על זכויותיו של הצרכן הבודד הנעדר תמריץ כלכלי מספק להגשת תביעה פרטנית, מדובר בשני כלים שונים בתכלית.

התצהיר

19. בטרם אדרש לגופם של דברים, אציין כי דינה של טענת המערערת, לפיה החלטת בית משפט השלום בסוגיית התצהיר חוסה תחת צו בתי המשפט, משעניינה ב"אופן הגשת עדויות" – להידחות. ראשית, מדובר בטענה שלא הועלתה לפני בית המשפט המחוזי, ומשכך היא מרחיבה לכאורה את חזית המחלוקת בין הצדדים (רע"א 57731-03-26 עזבון מור נ' עזבון חבט, פסקה 12 (24.5.2026)). גם בחינת הטענה לגופה מעלה כי אין בה ממש, שעה שהחלטת בית משפט השלום נסובה למעשה על פרשנות תקנה 79(א)(1), ואין בעובדה שהיא עשויה להשפיע גם על "אופן הגשת [ה]עדויות" כדי לקבוע שמדובר בהחלטה שלא תינתן עליה רשות ערעור (רע"א 5361/23 סלקום ישראל בע"מ נ' השקמה אן. ג'י. אן. תקשורת בינלאומית 105 בע"מ, פסקה 18 (31.12.2023)).

20. מכל מקום, לגופם של דברים, מסקנתי בדבר מעמדה של המשיבה כ"תובעת" מוליכה מאליה למסקנה כי יש לראות בה "בעל דין" אף לעניין תקנה 79(א)(1), המחייבת צירוף תצהיר לשם אימות העובדות בדיון מהיר.

21. הקושי שמעלה המערערת הוא, כי התצהיר שצורף לתביעת המשיבה אינו חושף גרסה עובדתית מאומתת של בעלי הידיעה האישית – הנוסעים שטיסותיהם בוטלו. ברם, חרף הניסיון לשוות למצב זה נופך ייחודי השמור לתובע נמחה, מדובר במצב דברים נפוץ בתביעות במסלול דיון מהיר, בהן בעל הדין פעמים רבות אינו בעל הידיעה האישית. כך, למשל, בתביעות שיכוב המוגשות בידי חברות ביטוח במסלול דיון מהיר, שאליהן מצורף תצהיר מטעם עובד החברה, הגם שלא נהג ברכב ולא נכח באירוע התאונה (ראו למשל: תא"מ (שלום ת"א) 42237-12-12 קשר ליט א קאר (1988) בע"מ נ' יעקובי, פסקה 10 (13.10.2013); תא"מ (שלום ת"א) 48162-05-15 רובינגר נ' איי.די.איי חברה לביטוח בע"מ, פסקה 6 (6.2.2016); תא"מ (שלום ת"א) 33365-04-10 הראל חברה לביטוח בע"מ נ' אל קאדר (7.7.2012)). פרקטיקה זו מקובלת ולא בכדי; היא הולמת את הוראות התקנות, המורות על צירוף תצהיר מטעם בעל הדין, להבדיל מתצהירים של עדים מטעמו.

22. בענייננו, צירפה המשיבה – היא בעלת הדין – תצהיר מטעם אחד ממנהליה, שבו צוין כי חלק מן האמור בתביעה מצוי בידיעתו האישית, וחלקו נכון למיטב ידיעתו ואמונתו ומקורו ב"מידע שנמסר על ידי הנוסעים". תצהיר זה ממלא אחר הוראות התקנות (וראו גם טופס 5 לתוספת הראשונה לתקנות). האמור עולה בקנה אחד גם עם תקנה 178, הקובעת כי "תצהיר יהיה ערוך בגוף ראשון, מחולק לסעיפים ומכיל רק עובדות שהמצהיר יכול להעיד מתוך ידיעתו הוא; בתצהיר המצורף לכתב טענות רשאי הוא להצהיר גם לפי מיטב ידיעתו או אמונתו ובלבד שיציין את מקור אמונתו או ידיעתו". לפיכך, בדין נקבע כי אין מקום להורות על הגשת תצהיר מטעם הנוסעים תחתיו.

23. למותר לציין כי העובדה שהתצהיר המצורף לכתב הטענות כשר להגשה, אין משמעותה חסינות מפני בירור עובדתי המתבסס על דיני הראיות. תקנות הדיון המהיר נועדו לייעל את הפרוצדורה, אך לא לקפח זכויות מהותיות. ממילא רשאי כל צד לעתור לזימונם של עדים מטעמו, אלה שהעובדות הטעונות הוכחה מצויות בידיעתם האישית, בדרך הדיונית הקבועה בתקנות (ראו תקנה 79(א)(3) לתקנות). כך, נשמרות הן היעילות הפרוצדורלית של פתיחת ההליך, הן תכלית חקר האמת.

24. סוף דבר: לנוכח כל האמור, לא מצאתי דופי במסקנות בית המשפט המחוזי בשתי הסוגיות שבמחלוקת, ולפיכך אני מורה על דחיית הערעור לגופו. המערערת תשלם למשיבה את הוצאות ההליך בסכום של 10,000 ₪.

ניתן היום, י"ג תמוז תשפ"ו (28 יוני 2026).

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת